

Nya frimärken år 2000

Den 27 december 1999

Ett millennium gryr

Frimärksåret 2000 tjuvstartar den 27 december 1999 med utgivningen av "Ett millennium gryr". Två motiv illustrerar det ögonblick då solens första strålar träffar Heligholmen, en liten ö strax öster om Gotlands sydspets, klockan 08.27 på morgonen den 1 januari år 2000.

Solen går upp i öster och borde därför först nå Sveriges ostligaste utpost, Haparanda. Men under vintern går den nästan inte upp alls i Haparanda, som ligger strax söder om Polcirkeln. Solen stiger då i stället upp från sydost och når med sina första strålar ön Heligholmen.

Den som vill skaffa sig ett extra värdefullt minne kan få frimärkena stämplade med specialstämplar: en Sista-dags-stämpel (1999-12-31) och en Nyårsdagsstämpel (2000-01-01). Brevet med frimärke läggs då i de speciella brevlådor som finns på postkontoren från den 27 december.

Roger Stoltz har tecknat motiven och Lars Sjööblom har graverat frimärkena, som trycks i två färger ståltryck + fyrfärgsoffset. Ett millennium gryr är frimärken med valör 5 kr, portot för inrikes brev. De ges ut i häfte om åtta frimärken med två motiv. Frammärkena säljs längst till och med den 31 januari år 2000, eller så långt lagret räcker.

Den 13 januari

Drake

Ilon Wikland, känd och älskad illustratör, har tecknat illustrationerna till frimärkena Drake. De är hämtade ur Astrid Lindgrens "Draken med de röda ögonen". När Ilon Wikland fick uppdraget, funderade hon mycket över hur hon skulle kunna få draken så levande som möjligt. Hur ser en liten drake ut som äter stearinljus och snörstumpar och bor i svinstian med griskultingar?

- Jag tänkte att kanske några av mina vänner som var glada, ledsna eller lyckliga kunde bli förebilder. Så fick den lilla draken liv tack vare vännerna, säger Ilon Wikland.

Frimärket Drake finns med tre motiv, dansande drake, drake med korg och flygande drake..

Temat Drake är inspirerat av Zodiakens tidräkning, där år 2000 är Drakens år. I stället för eldsprutande vidunder har Posten valt en snällare variant.

Förra årets frimärken Kaniner med barnboksillustrationer blev mycket omtyckta. Nu finns alltså även den lilla draken förevigad.

Olöf Baldursdottir har gjort den grafiska formgivningen. Frammärkena är tryckta i fyrfärgsoffset. Utgåvan Drake är frimärken för inrikes brev. De säljs i häfte med sex frimärken.

Karl XII:s fickur

Vår store hjältekonung Karl den XII:e hade ett digitalt fickur, som är ett fantastiskt hantverk både konstnärligt och tekniskt. När klockan nu efter 30 år på villovägar har kommit tillrätta ger Posten ut två märken. De visar dess rikligt ornamenterade "urtavla" och verkboten. Klockan är ett ett titthålsur och har inga visare. När knoppen upptill på uret tryck in, förs två plattor undan och

tim- och minuttavlorna öppnar sig och visar tiden i siffror. På verkboten finns en dedikation till Karl XII ingraverad.

Urmakaren Bellele i London tillverkade den magnifika guldklockan år 1701. Kungen var i fält och om han själv fick tillfälle att använda den vet man inte.

Uret överfördes 1932 till Livrustkammaren som då fanns i Nordiska museet. Härifrån stals det 1968 och var försvunnet i flera decennier. Polisen i Schweiz fann klockan vid en dödsboudredning, men den identifierades aldrig utan såldes vidare. Senare kunde Sotheby's identifiera den. Så småningom hamnade uret hos en antikhandlare i London, som erbjöd Livrustkammaren att köpa tillbaka det. I januari 1999 betalades den återstående delen av köpeskillingen, drygt 1 million kronor. Uret kan åter beskådas bland riksregalierna i Livrustkammaren, som nu finns på Slottet.

Förlagan är foton av Göran Schmidt. Lars Sjööblom har graverat motiven och frimärkena är tryckta i en färg ståltryck. Frammärket med "urtavlan" (rött) är avsett för inrikes brev, verkboten (blått) för inrikes ekonomibrev. Båda ges ut i rulle.

Alla Hjärtans Dag 2000

I god tid före Alla Hjärtans Dag den 14 februari kommer årets Alla Hjärtans Dag-frimärken. De visar hjärtan i en litet naiv stil och är tecknade av Joanna Rubin Dranger, som också tecknade 1999 års frimärken med nobelpristagare. Hon är annars mest känd för sin tecknade roman "Fröken Livrädd och kärleken". I sin personliga text till häftet relaterar konstnären till olika typer av kärlek på ett distanserat och humoristiskt sätt.

- Trasslet i de tecknade hjärtana har sin betydelse i att kärleken faktiskt kan vara lite trasslig också när den är bra. Hjärtat är ju nästan en utsliten symbol och det skulle lätt bli pekoralt om man anslår ett mer seriöst maner. För min del är det viktigt att märket är färgstarkt och roligt. Breven ska bli snyggare, säger Joanna Rubin Dranger.

I Sverige har den västeuropeiska och amerikanska traditionen att skicka en hälsning till den man älskar på Alla Hjärtans Dag fått ett rejält uppsving på senare år.

Frimärkena är tryckta i fyrfärgsoffset. De ges ut i häfte om sex frimärken och har två olika motiv. Frammärkena är avsedda för inrikes brev.

Den 17 mars

Skogen

Skogen är lika starkt förankrad i den svenska kulturen som skidåkning och Falu rödfärg. Genom att avbilda skogen på frimärket åskådliggör Posten en av våra viktigaste naturresurser. Skogsnäringen är också den näringsgren som netto drar in mest exportintäkter till landet.

Fyra motiv beskriver *Allemansrätten, Björkskogen, Pelarsalen och Skogsvärden*.

Till skillnad från andra länder har Sverige en rätt för individen att fritt passera över annans mark. Den gör det möjligt att uppleva skogen på nära håll. Men det gäller att gå varsamt fram. Man får inte bryta grenar eller skada skogens mark och växter

Inget träd förknippas mer med det svenska landskapet än just björken. Den ljusa grönskan, den luftiga känslan och markens blomsterprakt i välgallrade björkbestånd är något de flesta förknippar med svensk sommar.

Den övervägande delen av Sveriges skogar är resultatet av målmedveten skogsskötsel. I mer än hundra år har målet varit att skapa skogar med hög och uthållig virkesproduktion. Efter ett antal gallringar, när skogen glesats ut och stammarna blivit färre och grövre, kan den liknas vid en pelarsal. I bilden syns också en spelande tjädertupp.

Skogen i Sverige är vanligtvis resultatet av en 100-årig skogsvårdstradition. Långsiktig skogsvård har, trots stor avverkning, inneburit ständigt växande virkesförråd i de svenska skogarna. Även viltstammen växer, på frimärket representerat av en älg. Vår älgstam är bland de tätaste i världen. Nyligen har skogsnäringen och ideella organisationer startat en treårig kampanj ”Grönare Skog” som handlar om ett hållbart utnyttjande av skogen.

Ingalill Axelsson har tecknat frimärkena, som trycks i fyrfärgsoffset.

Frimärkena ges ut i rulle. Pelarsalen och Skogsvården ges ut i 2-motivrulle och blir frimärken för inrikes brev. Allemansrätten blir frimärken för föreningsporto och Björkskog för Nordenporto.

Czeslaw Slanias 1000:e frimärke

Hovgravören Czeslaw Slania är unik i världen som frimärksgravör. Ingen annan har graverat så många frimärken. Hans konstnärliga skicklighet och snabbhet har också gett honom den inofficiella titeln ”världsmästare i frimärksgravyr”. Han har nu vid 78 års ålder graverat sitt 1000:e frimärke.

Att gravera detta frimärke blev en utmaning även för mästaren och nestorn. Märket har motiv från David Klöcker Ehrenstrahls takmålning på Drottningholms slott, en allegori över ”Svenska konungars berömliga bedrifter”. Här berättas om Sveriges enastående monarker med namnen Gustav och Carl under den svenska stormaktstiden. De står genom sina initialer mellan riksvapnet Tre Kronor på den centrala skölden. Nedanför skölden ryter Göta lejon så att hela Europa darrar. Denna djurens konung kallas också lejonet från Norden liksom Gustav II Adolf gjorde. Runt skölden flockar sig ärans och maktens symboler, som Fortitudo, styrkan, med sitt spjut och Gloria, äran, med en segerstaty i handen. Virtus, dygden håller en krönande lagerkrans över skölden. Ovanifrån anländer odödligheten med odödlighetens krona, en stjärnkrans.

Czeslaw Slania började sin bana med att i det lilla formatet tolka den polske konstnären Jan Matejkos stora bataljmålning ”Grunwald” i sitt diplomarbete vid konstakademin i Krakow. År 1951 utkom hans första frimärke i Polen. Han kom till Sverige år 1956 och 1960 gav svenska Posten ut det första frimärket av hans hand, Anders Zorn. Parallellt med sitt arbete åt svenska Posten har Czeslaw Slania arbetat med frimärks- och sedelgravyr åt ett 20-tal andra länder. Han är idag lika aktiv som någonsin och ser fram emot nya utmaningar.

Czeslaw Slanias gravyrkonst har beundrare runt om i världen. I Sverige finns Slania-sällskapet som ägnar sig åt att studera hans produktion. I USA och ett antal andra länder finns study groups och fan clubs.

För att ge rättvisa åt målningen trycks frimärket i en kombination av två färger stål- och fyrfärgsoffset. Mätten blir 81,25 x 60,93 mm. Valören 50 kronor är väl lämpad en jubilar. Frammärket ges ut i block.

Vårt 1900-tal 3

Den tredje och sista utgåvan av frimärken med tillbakablick på 1900-talet omfattar 70-, 80- och 90-talen, en tid då landet går från välstånd till kris, från rekordår till rekordarbetslöshet. Epoken kulminerade i mitten på 70-talet. Sverige låg då på 4:e plats i välståndsligan. Samtidigt grundlades den svenska musikindustrins framgång och nya företeelser som EU och miljörelsen. Kulturen, formgivningen och teknikutvecklingen tog sig nya uttryck.

Här kommer en historisk återblick med tio bilder i frimärksform.

Offentlig konst. Stockholms Tunnelbana blev ett stort konstgalleri. Märket visar Ulrik Samuelssons utsmyckning av Kungsträdgårdens station - den som skulle legat under almarna men som flyttades efter almstriden 1971.

Sverige på post i världen: Svenska FN-soldater skickades till oroshärdar runt om i världen för att vakta freden i Basker blå. Även Posten fanns på plats och skötte fältposten.

Svenska uppfinningar: Här är ett par av Håkan Lans viktiga uppfinningar; datormusen, färggrafik för datorer och datalänk för ledningssystem för flyg och sjöfart. Ericssons nya mobiltelefon som kan röststyras finns också med.

Svenska nöjer: HasseåTage höll under många år ett fast grepp om den svenska revyscenen. På frimärket syns de i en föreställning på Berns 1979. Cullbergbaletten rönt stor internationell uppmärksamhet med sin djärva koreografi. Här en dansare ur Mats Eks Giselle 1982.

Svensk Form: Sjuttioalets modernism innebar mycket glas, betong och stålrör. Åttiotalet blev postmodernism med uppfriskande stilblandningar. Här är Carl Nyréns stationshus i Jönköping från 1982. Snabbtåget X2000 pekar nosen mot nästa årtusende.

Ungdomskultur: När ABBA vann Eurovision Song Contest med Waterloo 1974 i Brighton var det inledningen på den svenska popmusikens guldålder som varar än i dag. Frimärket visar de fyra ABBA-medlemmarna. En ung representant för punken, den exhibitionistiska ungdomsprotesten i det tidiga åttiotalet, finns också på märket.

Sverige i Europa: På hösten 1994 svarade svenska folket Ja till EU och Sverige blev ett av 15 medlemsländer i den utvidgade unionen. Detta illustreras med den stjärnbeströdda EU-flaggan och karta som visar medlemsländerna.

Ånglamarken i våra hjärtan: Miljödebatten fick sin start i filmen Äppelkriget 1971 med manus av HasseåTage. Evert Taube och Monica Zetterlund dansar fram på den svenska sommarängen.

Sport: Tre svenska idrottsstjärnor syns på märket. Fem gånger i rad vann Björn Borg Wimbledon, världens mest prestigefylld tennistävling. I tio år trollband Ingemar Stenmark hela Sverige med sin oöverträffade slalomdans. Pernilla Wiberg tog sedermera över hans mantel som 90-talets guldstjärna i backarna.

Rymdfararen: Lennart Nilssons fotografier ger oss bilder till kärleken till våra ofödda barn. I sin röda livmoderskapsel svävar människofostret i kosmos, likt en flammande stjärna mot det nya livet och den nya tiden.

Frimärkena är formgivna av Olöf Baldursdóttir efter foton och tryckta i fyrfärgsoffset.

De är avsedda för inrikes brev och ges ut i häfte om tio frimärken.

Den 9 maj

Europa 2000

Länderna i PostEuropa, den europeiska samarbetsorganisationen på postområdet, väljer varje år ett gemensamt tema för en frimärksutgåva, den s k EUROPA-utgåvan. I år ser Europa-frimärkena likadana ut i alla länderna. Motivet är tänkt att symbolisera ett dynamiskt Europa som är stolt över sin historia, nutiden och framtiden. Det visar lekande barn med EU-stjärnor och en mäktig pelare av stjärnor.

Förlagan är skapad av den franske konstnären Jean-Paul Cousin.

Frimärket trycks i fyrfärgsoffset. Det svenska frimärket får valören för porto inom Europa och ges ut i rulle.

Philip von Schantz

Motiv på årets sommar- och konstfrimärken är "Kappe med äpplen" och "Emaljerad skål med blåbär" av Philip von Schantz, två av många stilleben ur konstnärens populära produktion. Philip von Schantz hade ett stort intresse för gestaltningen av vardagstingen och odlingen i det ordinära hemmet. Hans känsligt och detaljrika uppställningar med kärl fyllda med frukter och grönsaker har blivit särskilt uppskattade. Han var för övrigt själv en hängiven potatisodlare.

Som ledamot av Postens Konst- och Programråd och som Posten Frimärkens konstnärlige rådgivare under många år har Philip von Schantz haft ett stort inflytande över våra svenska frimärken. Han avled i augusti 1998. När Posten nu ger ut frimärken med motiv ur hans produktion är det en varm hyllning till konstnären.

Frimärkena trycks i fyrfärgsoffset och ges ut i häfte om tio frimärken med två motiv. Frimärkena är avsedda för inrikes brev.

Öresundsförbindelsen

Lagom till sommarens invigning ger Posten i Sverige och Danmark tillsammans ut två frimärken med motiv från Öresundsförbindelsen och regionen. Posten i Sverige har ända sedan 1600-talet fungerat som en brobyggare mellan länder. Därför är det naturligt att de båda grannländerna gemensamt uppmärksammar ett annat mer fysiskt brobygge som också kommer att fungera som en viktig länk i kommunikationen i framtiden.

Det ena frimärket är skapat i Sverige och har en bild av Öresundsbron, tecknad av Urban Frank.

Det andra märket visar förbindelsen runt regionen och har skapats i Danmark av Morten Stürup.

Lars Sjööblom graverar båda ländernas frimärken.

De svenska frimärkena trycks på Postens frimärkstryckeri i en färg ståltryck + fyrfärgsoffset och ges ut i häfte om fyra märken. De är avsedda för Nordenporto.

Den 17 augusti

OS i Sydney

Inför OS år 2000, de olympiska sommarspelen i Sydney den 15 september - 1 oktober, ger Posten ut frimärken som illustrerar fyra olika sportgrenar. Bland dessa finns också nya framtidssporter på uppgång.

De svenska medaljhopp som fått stå modell är vår framgångsrika och folkkära häcklöperska *Ludmila Engqvist*, med både OS-Guld, två VM-Guld och världsrekord på meritlistan, bågskytten *Magnus Petersson*, som tog ??silver eller guld?? vid ??vilken tävling var det???, den ambitiösa och lovande brädseglaren *Fredrik Palm* och *Lena Malm*, som tillhör Sverigeeliten i beach volley sedan många år.

Lars Sjööblom har formgivit frimärkena efter fotografiska förlagor. De trycks i fyrfärgsoffset och ges ut i häfte om fyra frimärken. OS i Sydney blir frimärken med valör för hela-världen-porto.

Carl XVI Gustaf och Drottning Silvia

Efter fem år är det nu dags för nya porträtt på frimärkena med Kung Carl XVI Gustaf och Drottning Silvia. Bilden på Kungen är denna gång hämtad från porträtt i olja av Bo Larsson. Konstnären målade två porträtt av monarken i samband med Kungens 50-årsdag, det ena till Malmö rådhus och det andra till Coldinuorden i Piperska Muren på Kungsholmen i Stockholm. Utifrån dessa skapade han sedan 1999 den tecknade förlagan till 2000 års frimärke med Kungens bild. Drottningen har samma konstnär tecknat efter fotografier. Kungaparet har själva godkänt förlagorna.

Kungen är på det nya frimärket klädd i högtidsdräkt. Han bär Serafimerordens blå band och jubileumsmedaljer. Drottningen är också högtidsklädd. Hon bär det så kallade kamégarnityret,

som Napoleon en gång skänkte till sin kejsarinna Josphine, Serafimerordens band och en diamantagraff med Kungens porträtt.

Hovgravören Czeslaw Slania graverar Kungen och Lars Sjööblom Drottningen. Frimärkena trycks i en färg ståltryck. Båda ges ut i rulle. Frimärket med Kungen är avsett för inrikes brev, frimärket med Drottningen får hela-världen-portot som valör.

Den 7 oktober

Frimärkets Dag 2000 - Leksaker

Frimärkena till Frimärkets Dag handlar om leksaker då och nu. Våra käraste och vanligaste leksaker under nittonhundratalet presenteras i ett häfte med sex olika motiv. Lasse Åberg tecknar frimärkena.

Det är andra gången "allkonstnären" Lasse Åberg tecknar frimärken för Posten. Hans Fyra decennier med springschas, swingpjatt, skinnknutte och flowerchild till Frimärkets Dag 1996 blev mycket populära.

Postens fyra gravörer, Czeslaw Slania, Martin Mörck, Lars Sjööblom och Piotr Naszarkowski är alla med och graverar motiv i utgåvan, som kommer att tryckas i kombination en färg ståltryck + fyrfärgsoffset. Leksaker blir frimärken för inrikes brev. De ges ut i häfte.

Nobel 2000

Nobelprimärkena visar porträtt av två kvinnor, Nelly Sachs och Wislawa Szymborska, som båda fått Nobelpriset i litteratur.

Nelly Sachs (1891-1970) fick priset 1966 tillsammans med Samuel Agnon. Nelly Sachs var av judisk härkomst och flydde 1940 undan nazisterna, bland annat med hjälp av Selma Lagerlöf, till Sverige. Förbrytelserna och förföljelserna av judarna blev ett återkommande tema i hennes produktion. Dock hade hon här en förvisning om att befrielse och rättvisa till slut skulle komma att utjämna skillnaden mellan gott och ont.

Till Nelly Sachs viktigaste verk brukar räknas *Eli*, *I dödens boningar*, *Och ingen vet längre*, *Glödande gator* samt *Israels lidande*.

1996 fick *Wislawa Szymborska* (f. 1923) priset. Hon räknas som en av Polens mest framstående poeter. Utmärkande för hennes lyrik är en emotionell distansering. Den förenar ofta en tragisk ton med ironiska och groteska inslag. I ett av hennes första verk, diktsamlingen *Calling out to Yeti* (1957), finner man ett bra exempel på hennes groteska ironi. Den avskyvärde snömannen Yeti väcker starka associationer till Stalin och stalinismen.

Wislawa Szymborska finns översatt till svenska i tre volymer, *Aldrig två gånger*, *Utopia* och *Nära ögat*, trots att hennes stil svärigen låter sig översättas:.

Lars Sjööblom har formgett frimärkena efter foton och graverat dem. Frimärkena trycks i tre färger ståltryck. Nobel 1999 blir frimärken för brev inom Europa. De ges ut i häfte om 4 frimärken.

Den 16 november

Jul 2000 Inrikes

Årets julpostfrimärken har motiv ur sångboken "Visor i juletid". Sex av Ulf Löfgrens populära teckningar har bearbetats för att passa det lilla formatet. De julsånger som illustreras är: Nu är det jul igen, Hej tomtegubbar, Nu har vi ljus, Tre pepparkaksgubbar och Råven raskar över isen. Från början var inte julvisorna så oskyldiga som det kan tyckas. De upptäcktes av det tidiga 1900-talets borglighet som en allmogens visskatt. Men när uttryckssättet inte stämde överens med borgerlig anständighet, diktade man om dem för att passa barnaöron.

En av de folkliga ursprungstexterna lyder till exempel så här:

"Nu är det jul igen, nu är det jul igen

och nu blir det långa nätter.

Men så kommer mor med flaskan igen

och så blir det längst och bättre."

Texten "förbättrades av en religiös musikediktör och klockare och så var dess nya bana som allmänsvensk julvisa utstakad.

Frimärkena trycks i fyrfärgsoffset. Fyra av motiven ges ut i häfte med tio frimärken, ett av motiven i rulle.

Jul 2000 Utrikes

Årets julpostfrimärken för utlandet visar snöflingor på ett annorlunda sätt. Posten har i samarbete med Kungliga Vetenskapsakademien valt att uppmärksamma Matematikåret 2000 på julpostfrimärkena för utlandet. Matematikern Helge von Kochs (1870-1924) snöflingekurva utgör motiv på de två frimärkena. För att beskriva former i naturen som till exempel konturen av ett moln, ett löv, en snöflinga krävs en viss typ av geometri - den fraktala. En förstorad, liten del av en fraktal har samma form som den ursprungliga fraktalen.

Anders Kornestedt har skapat förlagan till julpostfrimärkena för utlandet. De trycks i fyrfärgsoffset.

Julpostfrimärkena för utlandet ges ut i häfte om tio märken.

Posten reserverar sig för ändringar i det här presenterade utgivningsprogrammet.

För ytterligare information, kontakta Ingrid Eriksson, Posten Framärken, tel 08-781 54 41, ingrid.eriksson@pf.posten.se